

WCAG 2 onderzoek
www.hdsr.nl
Niveau AA

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Ondersteuning	2
Onderzoeksgegevens	3
Onderzoekscores	3
Scope van het onderzoek	3
Aantal pagina's van de steekproef.....	4
Evaluatiemethode	4
Toegepaste norm	4
Gebruikte technieken	4
Basisniveau van toegankelijkheidsondersteuning	4
User Agents (web browsers).....	4
Samenvatting	5
Principe 1: Waarneembaar	6
Richtlijn 1.1: Tekstalternatieven.....	6
Richtlijn 1.2: Op tijd gebaseerde media	9
Richtlijn 1.3: Aanpasbaar	15
Richtlijn 1.4: Onderscheidbaar	21
Principe 2: Bedienbaar	33
Richtlijn 2.1: Toetsenbordtoegankelijke	33
Richtlijn 2.2: Genoeg tijd	35
Richtlijn 2.3: Toevallen	37
Richtlijn 2.4: Navigeerbaar.....	38
Richtlijn 2.5: Inputmodaliteiten.....	44
Principe 3: Begrijpelijk	48
Richtlijn 3.1: Leesbaar	48
Richtlijn 3.2: Voorspelbaar	50
Richtlijn 3.3: Assistentie bij invoer	53
Principe 4: Robuust	56
Richtlijn 4.1: Compatibel.....	56
Bijlage: Pagina's in de steekproef van het onderzoek	60

Inleiding

Dit rapport beschrijft in hoeverre uw website voldoet aan WCAG 2.1, niveau AA. In de managementsamenvatting treft u een terugkoppeling aan van de hoofdzaken uit het onderzoek en de mogelijke vervolgstappen op basis hiervan.

WCAG staat voor Web Content Accessibility Guidelines. Dit zijn de internationale richtlijnen voor toegankelijkheid van webcontent. De richtlijnen zijn opgedeeld in vier principes (Waarneembaar, Bedienbaar, Begrijpelijk en Robuust). Elke richtlijn is vervolgens opgedeeld in één of meerdere meetbare succescriteria. Omdat WCAG techniek-onafhankelijk is opgesteld kan hiermee de toegankelijkheid van alle content op het web worden gemeten.

De beschrijving van enkele succescriteria zijn in dit rapport ingekort. Volledige beschrijvingen zijn te vinden in de [WCAG documentatie](#). Hoewel deze norm duidelijk genoeg is om onderzoeken goed te kunnen uitvoeren, kan de beoordeling van succescriteria op detailniveau de komende tijd veranderen. Zo is het mogelijk dat door voortschrijdend inzicht iets dat nu is afgekeurd, bij een volgende inspectie wordt goedgekeurd en vice versa.

In dit rapport worden slechts voorbeelden gegeven van aangetroffen problemen; dit is echter geen compleet overzicht. Omdat het onderzoek uit een steekproef bestaat, kan het zijn dat een probleem niet gesignaleerd wordt. Het kan dan wel bij een volgend onderzoek worden opgemerkt.

Wanneer verbeteringen worden doorgevoerd, dient u er rekening mee te houden dat hierdoor nieuwe toegankelijkheidsproblemen kunnen ontstaan. In het rapport geven we bij ieder succescriterium een algemene toelichting, zodat u kennis heeft over de verschillende type problemen die zich kunnen voordoen.

Ondersteuning

Heeft u naar aanleiding van dit rapport inhoudelijke vragen, dan kunt u contact met ons opnemen via 030 - 23 98 270 of toetsing@accessibility.nl. Vermeldt u hierbij alstublieft de datum van het onderzoek (7 november 2019).

Heeft u behoefte aan meer (structurele) ondersteuning bij het toegankelijk maken van uw digitale dienstverlening, neemt u dan contact op met onze relatiemanager Ellen van Latum (06 24 64 24 95).

Onderzoeksgegevens

Type rapport	WCAG 2 niveau AA
Rapport versie	3.0
Opdrachtgever	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Onderzoeksdatum	7 november 2019

Onderzoekscores

	Niveau A	Niveau AA	Totaal
Waarneembaar	7 / 9	8 / 11	15 / 20
Bedienbaar	7 / 14	2 / 3	9 / 17
Begrijpelijk	5 / 5	4 / 5	9 / 10
Robuust	1 / 2	1 / 1	2 / 3
Totaal	<u>20 / 30</u>	<u>15 / 20</u>	<u>35 / 50</u>

Scope van het onderzoek

- Alle pagina's op www.hdsr.nl (URI-basis)
- Niet de pagina's op www.hdsr.nl/muskusrattenbeheer (eigen onderzoek)
- Niet de pagina's op loket.hdsr.nl (andere URI-basis)
- Niet de pagina's op hdsr.vergunningen.info (andere URI-basis)
- Niet de pagina's op hdsr.lizard.net (andere URI-basis)
- Niet de pagina's op hdsr.webgispublisher.nl (andere URI-basis)
- Niet de pagina's op data-hdsr.opendata.arcgis.com (andere URI-basis)
- Niet de pagina's op hdsr.instantmagazine.com (andere URI-basis)

Tussen haken staat de motivering om een gedeelte al dan niet mee te nemen. Zie voor meer informatie, hoofdstuk 2 van de evaluatiemethode.

Aantal pagina's van de steekproef

20 (zie de bijlage voor de volledige steekproef)

Evaluatiemethode

Deze inspectie is uitgevoerd op basis van de evaluatiemethode (<http://www.drempelvrij.nl/waarmerk-2/wcag-20/evaluatiedocument>). Bij deze methode hanteren wij de uitzonderingen zoals beschreven in artikel 1, lid 4 van de [Europese richtlijn voor de toegankelijkheid van overheidswebsites en -apps](#). De uitzonderingen staan beschrijven op [DigiToegankelijk](#).

Toegepaste norm

[EN 301 549](#) (PDF, 1,9 Mb). Deze norm bevat integraal [WCAG 2.1](#).

Gebruikte technieken

Er is bij dit onderzoek vanuit gegaan dat [alle door W3C uitgebrachte technieken](#) ondersteund zijn door toegankelijkheid en dus gebruikt mogen worden.

Basisniveau van toegankelijkheidsondersteuning

Gangbare webbrowsers en hulpapparatuur.

User Agents (web browsers)

Bij dit onderzoek zijn de volgende webbrowsers gebruikt:

- Mozilla Firefox, versie 70
- Google Chrome, versie 78
- Microsoft Edge, versie 18

Samenvatting

Tijdens het onderzoek is gebleken dat er al veel gedaan is aan toegankelijkheid. Zo zijn de formulieren al volledig toegankelijk, is geen informatie door middel van kleur gebruikt en is er een optie om het wisselen van de content op de homepage te pauzeren. Wat dit betreft wordt dus al goed met toegankelijkheid rekening gehouden. Er zijn echter ook nog toegankelijkheidsproblemen gevonden. Zo is het blokken omzeilen nog niet toegankelijk genoeg, het contrast van sommige teksten is te laag en is niet alles toetsenbord toegankelijk. Zie de rapportage voor een volledig overzicht van de gevonden problemen.

Principe 1: Waarneembaar

Informatie en componenten van de gebruikersinterface moeten toonbaar zijn aan gebruikers op voor hen waarneembare wijze

Richtlijn 1.1: Tekstalternatieven

Lever tekstalternatieven voor alle niet-tekstuele content, zodat die veranderd kan worden in andere vormen die mensen nodig hebben, zoals grote letters, braille, spraak, symbolen of eenvoudiger taal.

Succescriterium 1.1.1 (niveau A): Niet-tekstuele content

Alle niet-tekstuele content die aan de gebruiker wordt gepresenteerd, heeft een tekstalternatief dat een gelijkwaardig doel dient, behalve voor de hierna vermelde situaties.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/> staat een slider met twee verschillende afbeeldingen. Rechts bovenin staan drie rondjes, waar op geklikt kan worden om naar een andere afbeelding te gaan of te pauzeren. Deze rondjes hebben nu als alternatieve tekst '1' en '2'. Hier moet het doel van het symbool meer beschreven worden, zodat duidelijk is waar het voor dient ('Ga naar afbeelding 1' of iets dergelijks). De knop die er naast staat heeft als tekst "Speel af". Voor iemand die de context niet snapt is niet duidelijk wat er mee afgespeeld kan worden. Dit kan dus ook duidelijker. De knoppen staan in relatie tot de carrousel, maar dit wordt nergens duidelijk gemaakt.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/sterke-lekdijk/> staat een afbeelding 'Sterke Lekdijk'. Deze afbeelding heeft geen tekstalternatief. Als een afbeelding als link wordt gebruikt, moet in de alt-tekst het doel van de link staan beschreven, waardoor duidelijk wordt waar de link naar toegaat.

Iets lager staat in het blokje 'Kijk op de Lekdijk' staat een afbeelding (welke ook een link is) zonder tekstalternatief.

Nog iets lager staat in het blok 'Planning' een informatieve afbeelding. Deze afbeelding

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

heeft geen tekstalternatief. In het alt-attribuut van het img-element kan een korte beschrijving worden gegeven van de afbeelding. Omdat de afbeelding veel informatie bevat, is er ook een langere beschrijving nodig. In de tekst boven de afbeelding staat al wat informatie die ook in de afbeelding staat. De informatie die alleen uit de afbeelding blijkt moet ook als alternatieve tekst gegeven worden, zodat blinden deze informatie ook meekrijgen. Deze langere beschrijving kan bijvoorbeeld verborgen worden met CSS of er kan naar verwezen worden met een aria-describedby attribuut.

Dit is niet fout volgens WCAG maar viel op.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/zoek-activiteiten/> staan voor de resultaten afbeeldingen die als decoratief kunnen worden gezien. Als een afbeelding decoratief is hoeft het geen tekstalternatief te hebben, maar wel een leeg alt-attribuut. Nu wordt het voor blinde mensen dubbel voorgelezen en geeft geen extra informatie. Dit geldt ook voor de afbeeldingen op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/> en <https://www.hdsr.nl/werk/>.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Alle kantoorbestanden die na 23 september 2018 op een digitaal kanaal worden geplaatst moeten toegankelijk zijn op het moment dat de betreffende website of mobiele app aan de wetgeving moet voldoen. Dat is voor bestaande websites 23 september 2020, websites die ná 23 september 2018 zijn gebouwd dienen al op 23 september 2019 te voldoen. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

Let op: documenten voor actieve administratieve processen dienen altijd toegankelijk te zijn. Denk dan bijvoorbeeld aan een document met een formulier om een paspoort of vergunning aan te vragen.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/inhoud-die-niet-toegankelijk-hoeft-te-zijn/kantoorbestandsformaten>.

In onderstaand PDF document hebben alle afbeeldingen geen alternatieve tekst gekregen. Een aantal afbeeldingen zijn decoratief en die zouden als 'artefact' opgenomen kunnen worden zodat de afbeeldingen genegeerd kan worden. Bijvoorbeeld de foto op pagina 1 bovenaan en de foto's op pagina 6. Andere afbeeldingen zijn informatief en die moeten een alternatieve tekst krijgen die dezelfde informatie in tekst geeft als visueel wordt overgedragen door de afbeelding. Bijvoorbeeld de twee afbeeldingen op pagina 2 met tekst er in (lijken PowerPoint slides) of de afbeelding op pagina 6.

Daarnaast zijn de afbeeldingen helemaal bovenaan iedere pagina (het logo en afbeelding met tekst "sterke lekdijk") niet getagd en worden nu dus genegeerd door hulpsoftware. Deze afbeeldingen zijn echter informatief en moeten getagd worden en voorzien van een alternatieve tekst.

https://www.hdsr.nl/publish/pages/92966/verslag_7e_bijeenkomst_7_april_2019_1.pdf

Uitleg van dit succescriterium

Alle belangrijke niet-tekstuele content zoals afbeeldingen, knoppen en formulier invoervelden, moeten een tekstueel alternatief of naam hebben. Dan kan de voorleessoftware van blinde bezoekers die informatie namelijk voorlezen. Voor sommige niet-tekstuele content, zoals video en audio, zijn aparte succescriteria (1.2.1 tot en met 1.2.5). Voor succescriterium 1.1.1 hoeft daarom alleen een beschrijvende naam boven die content geboden te worden.

Voor informatie over CAPTCHA, zie het desbetreffende artikel op onze website: www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/captcha

Richtlijn 1.2: Op tijd gebaseerde media

Lever alternatieven voor op tijd gebaseerde media.

Succescriterium 1.2.1 (niveau A): Louter-geluid en louter-videobeeld (vooraf opgenomen)

Voor media met vooraf opgenomen louter-geluid en vooraf opgenomen louter-videobeeld is het volgende waar, behalve als de audio of video een media-alternatief voor tekst is en duidelijk als zodanig is gelabeld:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Dit succescriterium heeft betrekking op alles wat alleen geluid is (dus zonder beeld) of alleen videobeeld (dus zonder geluid). Hiervoor dient een volledig uitgeschreven tekst te worden geboden, zodat dezelfde informatie ook voor dove en blinde bezoekers beschikbaar is. Bij alleen videobeeld mag ook een geluidspoor worden geboden, waarmee alle visuele informatie aan blinde bezoekers wordt voorgelezen.

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Succescriterium 1.2.2 (niveau A): Ondertiteling voor doven en slechthorenden (vooraf opgenomen)

Er worden ondertitels voor doven en slechthorenden geleverd voor alle vooraf opgenomen audiocontent in gesynchroniseerde media, behalve als het mediabestand een media-alternatief is voor tekst en duidelijk als zodanig is gelabeld.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de video's maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Video's dienen pas per 23 september 2020 volledig toegankelijk te zijn. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele of auditieve beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/specifiek-situaties-en-uitzonderingen/geluid-bewegend-beeld-en-filmpjes>.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/onderhoud-schouw/schouw/> staat een YouTube video zonder ondertiteling. Ondertiteling is nodig zodat de informatie ook beschikbaar is voor bezoekers die doof of slechthorend zijn.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/werk/> staat een YouTube video zonder ondertiteling. Hier wordt niet veel in gesproken maar waar gesproken wordt bijvoorbeeld bij 1:55 en 4:10 is geen ondertiteling.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/sterke-lekdijk/> staat een YouTube video met ondertiteling. Deze video heeft automatisch gegenereerde ondertiteling van YouTube. Deze vorm van ondertiteling bevat nog te veel fouten om te voldoen aan dit succescriterium. Er worden bijvoorbeeld geen leestekens gebruikt, wat het lezen van de tekst moeilijker maakt. En er worden fouten in de vertaling naar tekst gemaakt. Bijvoorbeeld na 5 sec. wordt er gezegd '...het gebied tussen Amerongen, Amsterdam en Gouda...' en wordt vertaald naar '...het gebied tussen aan meer over amsterdam en gouda...' en na 35 sec. '...onderzocht waar de dijk...' vertaald naar '...onderzocht bruiden dijk...'

Uitleg van dit success criterium

Voor alle gesproken tekst en andere belangrijke geluiden in een video dient ondertiteling geboden te worden. Op die manier is de informatie ook beschikbaar is voor bezoekers die doof of slechthorend zijn. Er is een uitzondering, waarbij geen ondertiteling geboden hoeft te worden: als concreet is aangegeven dat de video een media-alternatief is voor de tekst op de pagina én de video ook niet meer informatie geeft dan die tekst.

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Succescriterium 1.2.3 (niveau A): Audiodescriptie of media-alternatief (vooraf opgenomen)

Er wordt een alternatief voor op tijd gebaseerde media of audiodescriptie van de vooraf opgenomen videocontent geleverd voor gesynchroniseerde media, behalve als het mediabestand een media-alternatief is voor tekst en duidelijk als zodanig is gelabeld.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Uitzondering

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de video's maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Video's dienen pas per 23 september 2020 volledig toegankelijk te zijn. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele of auditieve beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/specifiekesituaties-en-uitzonderingen/geluid-bewegend-beeld-en-filmpjes>.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Op onderstaande pagina's staan video's. Deze video's hebben geen audiodescriptie of media-alternatief. Audiodescriptie is een (extra) audiospoor waarin verteld wordt wat erin beeld te zien is. Het gaat hier niet alleen om teksten en logo's die in beeld komen, maar ook alle andere belangrijke visuele informatie die nodig is om de video te begrijpen. Een media-alternatief kan een transcript zijn; dit is een uitgeschreven tekst waarin staat wat er in beeld te zien en te horen is. Bijvoorbeeld in de video op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/onderhoud-schouw/schouw/> staat er in het begin 'Ditch Cleaning Demonstration, Baggerspuiten & Ecologisch Slootschonen' in beeld. Dit moet ook doorgegeven worden aan blinden of slechtzienden doormiddel van bijvoorbeeld audiodescriptie.

<https://www.hdsr.nl/vergunningen/onderhoud-schouw/schouw/>

<https://www.hdsr.nl/werk/>

Uitleg van dit succescriterium

Audiodescriptie is gesproken tekst die is toegevoegd aan het standaard audiospoor om belangrijke visuele details te beschrijven, die niet vanuit het standaard audiospoor alleen te begrijpen zijn. Vaak kan audiodescriptie in een videospeler aan of uit worden gezet. De audiodescriptie is belangrijk voor blinde bezoekers, die niet kunnen zien wat in beeld gebeurt/verschijnt.

Voor succescriterium 1.2.3 (niveau A) zijn twee uitzonderingen, waarbij geen audiodescriptie nodig is:

1. Er wordt een uitgeschreven transcript geboden. Dit transcript dient alle informatie in de video (dus beeld en geluid) in de juiste volgorde bevatten.
2. Als concreet is aangegeven dat de video een media-alternatief is voor de tekst op de pagina én de video ook niet meer informatie geeft dan die tekst.

LET OP: bovenstaande uitzonderingen gelden niet voor succescriterium 1.2.5 (niveau AA).

Uitleg van dit successcriterium

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Succescriterium 1.2.4 (niveau AA): Ondertitels voor doven en slechthorenden (live)

Er worden ondertitels voor doven en slechthorenden geleverd voor alle live audiocontent in gesynchroniseerde media.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit successcriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit successcriterium

Voor alle gesproken tekst en andere belangrijke geluiden in een live video dient ondertiteling geboden te worden. Het doel van dit successcriterium is om mensen die doof of slechthorend zijn in staat te stellen live video's te bekijken.

Succescriterium 1.2.5 (niveau AA): Audiodescriptie (vooraf opgenomen)

Er wordt een audiodescriptie geleverd voor alle vooraf opgenomen videocontent in gesynchroniseerde media.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit successcriterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de video's maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Video's dienen pas per 23 september 2020 volledig

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

toegankelijk te zijn. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele of auditieve beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/specifiekesituaties-en-uitzonderingen/geluid-bewegend-beeld-en-filmpjes>.

Op onderstaande pagina's staan video's. Deze video's hebben geen audiodescriptie of media-alternatief. Audiodescriptie is een (extra) audiospoor waarin verteld wordt wat erin beeld te zien is. Het gaat hier niet alleen om teksten en logo's die in beeld komen, maar ook alle andere belangrijke visuele informatie die nodig is om de video te begrijpen. Bijvoorbeeld in de video op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/onderhoud-schouw/schouw/> staat er in het begin 'Ditch Cleaning Demonstration, Baggerspuiten & Ecologisch Slootschonen' in beeld. Dit moet ook doorgegeven worden aan blinden of slechtzienden doormiddel van bijvoorbeeld audiodescriptie. Dit is hetzelfde als bij succescriterium 1.2.3, maar voor dit succescriterium is het niet langer toegestaan om een uitgeschreven tekst aan te bieden, maar is een audiodescriptie verplicht.

<https://www.hdsr.nl/vergunningen/onderhoud-schouw/schouw/>
<https://www.hdsr.nl/werk/>

Uitleg van dit succescriterium

Audiodescriptie is gesproken tekst die is toegevoegd aan het standaard audiospoor om belangrijke visuele details te beschrijven, die niet vanuit het standaard audiospoor alleen te begrijpen zijn. Vaak kan audiodescriptie in een videospeler aan of uit worden gezet. De audiodescriptie is belangrijk voor blinde bezoekers, die niet kunnen zien wat in beeld gebeurt/verschijnt.

Uitleg van dit success criterium

In tegenstelling tot success criterium 1.2.3 (niveau A), is er voor success criterium 1.2.5 (niveau AA) geen uitzondering mogelijk en dient altijd audiodescriptie geboden te worden (indien nodig).

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Richtlijn 1.3: Aanpasbaar

Creëer content die op verschillende manieren gepresenteerd kan worden (bijvoorbeeld eenvoudiger lay-out) zonder verlies van informatie of structuur.

Succescriterium 1.3.1 (niveau A): Info en relaties

Informatie, structuur, en relaties overgebracht door presentatie kunnen door software bepaald worden of zijn beschikbaar in tekst.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/zoek-activiteiten/> zijn de resultaten opgemaakt als koppen <h3>. Er staat geen content onder de resultaten, deze mogen dan niet als kop worden opgemaakt. Als er geen content onderstaat is het geen kop.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/> komt ongeveer hetzelfde voor bij de acht blokken aan de rechterkant.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/onderhoud-schouw/schouw/> staat onder de tekst een zichtbare kop 'Deel deze informatie'. Hij is in de code niet opgemaakt als kop. Als het eruit ziet als een kop moet het ook opgemaakt worden als een kop zodat blinden de structuur van de pagina kunnen begrijpen. Dit komt op meerdere pagina's voor.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/werk/werkgebied/> staat een tabel. Deze tabel is netjes opgemaakt als tabel met de eerste rij cellen als <th>. Alleen staat er bij de eerste <th> scope="row". Dit is bedoelt als het een rij kop is, wat hier niet het geval is. Dit zou dus ook scope="col" moeten zijn. Omdat dit een vrij simpele tabel is kan de scope ook weggelaten worden.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Alle kantoorbestanden die na 23 september 2018 op een digitaal kanaal worden geplaatst moeten toegankelijk zijn op het moment dat de betreffende website of mobiele app aan de wetgeving moet voldoen. Dat is voor bestaande websites 23 september 2020, websites die ná 23 september 2018 zijn gebouwd dienen al op 23 september 2019 te voldoen. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

Let op: documenten voor actieve administratieve processen dienen altijd toegankelijk te zijn. Denk dan bijvoorbeeld aan een document met een formulier om een paspoort of vergunning aan te vragen.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/inhoud-die-niet-toegankelijk-hoeft-te-zijn/kantoorbestandsformaten>.

De volgende PDF heeft geen tags en daardoor is er voor hulpsoftware (zoals voorleessoftware) geen informatie beschikbaar om de PDF te interpreteren. Omdat tags ontbreken kan de PDF niet volledig onderzocht worden (alle succescriteria met betrekking tot de PDF code laag zoals semantische koppen en alt teksten bij afbeeldingen). Let daarom op dat bij het oplossen van dit probleem nieuwe toegankelijkheidsproblemen kunnen ontstaan.

Zie: https://www.hdsr.nl/publish/pages/87660/publicatie_kandidatenlijsten_ab2019_destichtserijnlanden.pdf

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Onderstaand document is wel getagd, maar in het document is niet alle content getagd. Bijvoorbeeld bovenaan iedere pagina zijn de twee afbeeldingen (logo en afbeelding met tekst "Sterke lekdijk) niet getagd. Ook is op pagina 1 bovenaan de tekst "Ontwerpgroep dijkversterking Wijk bij Duurstede - Amerongen" niet getagd. Op pagina 1 staan ook een paar kopteksten die niet getagd zijn. Bijvoorbeeld "Deelnemer", "VANUIT DE ONTWERPGROEP", "VERHINDERD", en "Locatie".

Daarnaast staat op pagina 3 een geneste lijst. Deze is getagd als een enkele lijst die niet genest is. Hierdoor zijn de verschillende niveau's niet door hulpsoftware te onderscheiden. Dit geldt ook voor de lijst op pagina 3 en verder.

Op pagina 3 staat een koptekst "Aandachtspunten dijktafel 1". Deze en soortgelijke koppen zijn niet als een koptekst getagd met een header tag.

Wat niet fout is, maar wat beter kan is het gebruik van tabellen voor de layout. Tabellen zijn bedoeld voor data en niet voor het uitlijnen of omkaderen van informatie. In dit document zouden dus geen tabellen nodig zijn.

https://www.hdsr.nl/publish/pages/92966/verslag_7e_bijeenkomst_7_april_2019_1.pdf

Uitleg van dit succescriterium

Alle informatie die visueel wordt overgedragen, dient ook tekstueel of semantisch (in betekenisvolle code) te worden overgedragen. Op deze manier kan de informatie ook aan blinde bezoekers worden voorgelezen. Let in het bijzonder op het volgende:

Gebruik correcte lijstmaak, namelijk <ul> voor ongeordende lijsten en <ol> voor geordende lijsten. Maak lijstitems op met <li> elementen. Gebruik <dl>, <dt> en <dd> voor definitielijsten.

Maak alle koppen correct op, namelijk met <h1> tot en met <h6> elementen. Gebruik <caption> voor de kop van een tabel en <legend> voor de kop van een groep (<fieldset>) formulervelden.

Uitleg van dit success criterium

Gebruik <table> voor datatabellen. Maak rij- en kolomkoppen op met <th> en datacellen met <td>. Voeg zo nodig het attribuut scope of de attributen id en headers toe om associaties te maken. Zeer eenvoudige datatabellen van 2 kolommen, zonder kolomkoppen hebben geen rijkoppen nodig.

Bied namen aan invoervelden en groepeer bij elkaar horende velden. Zie voor meer informatie ons artikel: www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/toegankelijke-formulieren-in-webrichtlijnen-2

Succescriterium 1.3.2 (niveau A): Betekenisvolle volgorde

Als de volgorde waarin content wordt gepresenteerd van invloed is op zijn betekenis, kan een betekenisvolle leesvolgorde door software bepaald worden.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Content dient in een betekenisvolle volgorde in de broncode te staan. De voorleessoftware van blinde bezoekers kan de informatie dan correct voorlezen. Een voorbeeld waarbij dit verkeerd gaat: wanneer op een vraagteken-icoon wordt geklikt, verschijnt visueel naast het icoon een uitleg. Deze informatie staat in de broncode echter onderaan de pagina en niet direct onder het icoon. Hierdoor kan de informatie niet direct worden voorgelezen aan blinde bezoekers.

Voor HTML-pagina's is de leesvolgorde te testen door de website zonder stylesheets te bekijken. In Firefox kan dit door in het menu te gaan naar: Beeld - Paginastijl - Geen Stijl.

Succescriterium 1.3.3 (niveau A): Zintuiglijke eigenschappen

Instructies die geleverd worden om content te begrijpen en te bedienen zijn niet alleen afhankelijk van zintuiglijke eigenschappen van componenten zoals vorm, omvang, visuele locatie, oriëntatie of geluid.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Instructies mogen niet alleen afhankelijk zijn van vorm, omvang, locatie, oriëntatie of geluid. Meer toelichting:

Vorm:

Denk aan bijvoorbeeld een legenda: informatie door stippellijnen, driehoeken etc. dient ook tekstueel overgebracht te worden.

Omvang:

Bijvoorbeeld: hoe groter een zoekwoord getoond wordt, hoe meer resultaten er voor zijn. Die informatie dient ook tekstueel te worden overgebracht.

Locatie:

'Links vind je gerelateerde artikelen' is bijvoorbeeld niet te begrijpen voor blinde bezoekers, tenzij 'gerelateerde artikelen' ook bovenaan die lijst met artikelen staat.

Symbolen en iconen:

Bied altijd een goed tekstueel alternatief, zodat de informatie ook aan blinde bezoekers kan worden voorgelezen (zie ook succescriterium 1.1.1)

Geluid:

Dit komt niet vaak voor. Denk bijvoorbeeld aan geluid dat aangeeft dat een quiz-

Uitleg van dit success criterium

vraag goed is beantwoord. Deze informatie dient ook tekstueel te worden geboden.

Oriëntatie:

Dit komt ook niet vaak voor. Denk aan bijvoorbeeld een icoon dat schuin een andere betekenis heeft, dan rechtopstaand.

Voor eisen met betrekking tot kleur zie Richtlijn 1.4.

Succescriterium 1.3.4 (niveau AA): Oriëntatie

De weergave en bediening van content is niet beperkt tot een enkele schermstand, zoals staand of liggend, tenzij een specifieke schermstand essentieel is.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Voorbeelden waarbij een specifieke schermstand essentieel is, zijn een bankoverschrijving, piano-toepassing, dia's voor een projector of televisie of VR-content (Virtual Reality) waarbij de binaire schermstand niet van toepassing is.

Succescriterium 1.3.5 (niveau AA): Inputdoel identificeren

Het doel van elk invoerveld waarmee informatie over de gebruiker wordt verzameld, kan door software worden bepaald.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Het doel van elk invoerveld waarmee informatie over de gebruiker wordt verzameld, kan door software worden bepaald wanneer:

- De invoervelden een doel dienen dat is geïdentificeerd in de paragraaf Inputdoelen voor componenten van de gebruikersinterface; en
- De content wordt geïmplementeerd met technologieën waarmee de verwachte betekenis van de gegevens van het invoerformulier kan worden geïdentificeerd.

Richtlijn 1.4: Onderscheidbaar

Maak het voor gebruikers gemakkelijker om content te horen en te zien, waaronder scheiding van voorgrond en achtergrond.

Succescriterium 1.4.1 (niveau A): Gebruik van kleur

Kleur wordt niet als het enige visuele middel gebruikt om informatie over te brengen, een actie aan te geven, tot een reactie op te roepen of een visueel element te onderscheiden.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Onderstaande toegankelijkheidsproblemen vallen onder een uitzondering van digitoegankelijk ten aanzien van online kaarten en karteringsdiensten. Het zijn wel problemen, maar hoeven niet opgelost te worden. Let op: essentiële informatie voor

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

navigatie moet wel een digitaal, toegankelijk alternatief hebben. Aangeraden wordt om deze kaarten en karteringsdiensten wel zoveel als mogelijk toegankelijk te maken.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/werk/> staat een afbeelding met 'Ons werkgebied'. hier worden kleuren gebruikt om bepaalde gebieden aan te duiden. Iemand die kleurenblind is of om een andere reden de kleuren niet kan onderscheiden zal in deze kaart de gebieden niet kunnen herkennen.

Uitleg van dit succescriterium

Als informatie alleen wordt overgebracht door kleurverschillen, dan kan deze informatie mogelijk niet waargenomen worden door slechtziende of kleurenblinde bezoekers. Het is daarom van belang dat de informatie ook op een andere, niet-kleurafhankelijke manier wordt overgebracht.

Voorbeelden:

- Zorg dat een link niet alleen door middel van een ander kleurgebruik herkenbaar is als link, maar tevens door onderstreping of een andere visuele hint.
- Bied informatie over de verkeerd ingevulde formulervelden niet alleen door middel van kleur ("de rode velden zijn verkeerd ingevuld"), maar ook tekstueel.

Dit succescriterium richt zich specifiek op kleurperceptie. Andere vormen van perceptie worden behandeld in Richtlijn 1.3 inclusief softwarematige toegang tot kleur en andere codering van visuele presentatie.

Succescriterium 1.4.2 (niveau A): Geluidsbediening

Als een geluidswaergave op een webpagina automatisch meer dan 3 seconden speelt, is er of een mechanisme beschikbaar om de geluidswaergave te pauzeren of te stoppen, of er

is een mechanisme beschikbaar om het geluidsvolume onafhankelijk van het overall systeemvolume te regelen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Omdat blinde bezoekers met voorleessoftware de website laten voorlezen, kan geluid dat automatisch afspeelt zeer storend zijn. Het beste is om geluid nooit automatisch te laten afspelen. Als dit toch wordt gedaan, zorg er dan voor dat het geluid binnen 3 seconden stopt of dat het gestopt/gepauzeerd kan worden met een knop aan het begin van de pagina. Een knop om het volume zachter te zetten of helemaal uit is ook een goede oplossing.

Succescriterium 1.4.3 (niveau AA): Contrast (minimum)

De visuele weergave van tekst en afbeeldingen van tekst heeft een contrastverhouding van ten minste 4,5:1, behalve in de volgende gevallen:

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/> als de pagina voor het eerst wordt geopend staat er een cookiemelding. In deze cookiemelding staat een rode knop met witte tekst 'Cookies weigeren'. Deze tekst heeft een te laag contrast van 4:1. Dit moet minimaal 4,5:1 zijn. Mensen die slechtziend zijn kunnen namelijk moeite hebben om tekst te lezen als het contrast van de tekst op de achtergrond te laag is. Bovenaan de pagina op de tweede slider heeft de witte tekst op de rode achtergrond een te laag contrast van 3,5:1.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vast/algemeen/contact/> staat rechts bovenaan de pagina een rood blok met 'Alarmnummer'. De witte tekst heeft een te laag contrast van 4:1. Dit komt op meerdere pagina's voor. -

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vast/algemeen/contact/contactformulier/> als er een fout in het formulier wordt gemaakt, komen er rode teksten boven het formulier. Deze rode teksten hebben een te laag contrast van 4:1. Deze rode teksten komen op meerdere pagina's voor.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/> staat onderaan de witte tekst 'Heeft u hulp nodig bij uw aanvraag?' met telefoonnummer op blauwe achtergrond. Deze tekst heeft een contrast van 3,9:1. Voor de grote tekst (>24px) is dit voldoende maar voor het telefoonnummer is dit een te laag contrast.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/zoek-activiteiten/> staat de grijze tekst 'Aantal resultaten: 68'. Deze tekst heeft een te laag contrast van 3,3:1 met de witte achtergrond.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Alle kantoorbestanden die na 23 september 2018 op een digitaal kanaal worden geplaatst moeten toegankelijk zijn op het moment dat de betreffende website of mobiele app aan de wetgeving moet voldoen. Dat is voor bestaande websites 23 september 2020, websites die ná 23 september 2018 zijn gebouwd dienen al op 23 september 2019 te voldoen. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

Let op: documenten voor actieve administratieve processen dienen altijd toegankelijk te zijn. Denk dan bijvoorbeeld aan een document met een formulier om een paspoort of vergunning aan te vragen.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/inhoud-die-niet-toegankelijk-hoeft-te-zijn/kantoorbestandsformaten>.

In onderstaand PDF document hebben niet alle teksten voldoende contrast. Het gaat om de volgende teksten:

+ "Ontwerpgroep dijkversterking Wijk bij Duurstede - Amerongen" : het contrast hiervan is 2,5:1, waar dit minimaal 4,5:1 moet zijn (of minimaal 3,0:1 als dit groter of gelijk is aan 18pt fontgrootte).

+ "Verslag bijeenkomst OWG 7 - 9 april 2019" : Het contrast is hier 3,9:1, waar dit minimaal 4,5:1 moet zijn.

+ De lichtgrijze teksten op pagina 4 in de tabel. Het contrast hiervan is 3,9:1.

+ De teksten in een aantal afbeeldingen:

* de rode tekst op witte achtergrond: contrast is 4:1

* de geel-oranje tekst op lichtblauwe achtergrond: het contrast hiervan is slechts 1,5:1

Zie: https://www.hdsr.nl/publish/pages/92966/verslag_7e_bijeenkomst_7_april_2019_1.pdf

Uitleg van dit succescriterium

Het doel van dit succescriterium is om voldoende contrast te bieden tussen de tekstkleur en de achtergrondkleur, zodat de tekst goed kan worden gelezen door kleurenblinde of slechtziende bezoekers.

Met het gratis programma Contrast Analyser is het mogelijk om het contrast te meten. Meer informatie: www.accessibility.nl/kennisbank/tools/kleurcontrast.

Succescriterium 1.4.4 (niveau AA): Herschalen van tekst

Behalve voor ondertitels voor doven en slechthorenden en afbeeldingen van tekst, kan tekst zonder hulptechnologie tot 200 procent schalen zonder verlies van content of functionaliteit.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Voor slechtziende bezoekers is het belangrijk dat de tekst op een pagina moet kunnen worden vergroot tot 200%. Zorg ervoor dat hierbij geen informatie ontbreekt. Bijvoorbeeld wanneer tekst buiten een kader valt en daardoor niet meer te lezen is of wanneer deze buiten beeld komt te staan, zonder dat gescrold kan worden.

De pagina's kunnen eenvoudig tot 200% ingezoomd worden in Google Chrome (Windows) bij een resolutie van 1024 x 768.

Succescriterium 1.4.5 (niveau AA): Afbeeldingen van tekst

Als de gebruikte technologieën de visuele weergave tot stand kunnen brengen, wordt tekst gebruikt in plaats van afbeeldingen van tekst om informatie over te brengen, behalve in de volgende gevallen:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Alle kantoorbestanden die na 23 september 2018 op een digitaal kanaal worden geplaatst moeten toegankelijk zijn op het moment dat de betreffende website of mobiele app aan de wetgeving moet voldoen. Dat is voor bestaande websites 23 september 2020, websites die ná 23 september 2018 zijn gebouwd dienen al op 23 september 2019 te voldoen. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Let op: documenten voor actieve administratieve processen dienen altijd toegankelijk te zijn. Denk dan bijvoorbeeld aan een document met een formulier om een paspoort of vergunning aan te vragen.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/inhoud-die-niet-toegankelijk-hoeft-te-zijn/kantoorbestandsformaten>.

In onderstaand PDF document staan afbeeldingen met tekst. Het nadeel van tekst in een afbeelding is dat het niet of moeilijk aan te passen is door een eindgebruiker. Als de tekst als gewone tekst in het document staat zijn eigen voorkeuren toe te passen. Bij het zoomen blijft de tekst ook beter leesbaar. Enz. Het gaat voornamelijk om de twee afbeeldingen op pagina 2. Het gaat niet om de afbeelding op pagina 6, omdat de positie van de tekst daar van belang is voor de betekenis er van. Dat speelt niet bij de afbeeldingen van tekst op pagina 2.

Zie: https://www.hdsr.nl/publish/pages/92966/verslag_7e_bijeenkomst_7_april_2019_1.pdf

Uitleg van dit succescriterium

Voor bezoekers met een visuele beperking is het belangrijk dat tekst met HTML wordt geplaatst en niet op afbeeldingen. Tekst in HTML is namelijk met een eigen stylesheet naar wensen op te maken. In een eigen stylesheet kies je bijvoorbeeld voor- en achtergrondkleur, lettertype of lettergrootte, zodat de tekst aangepast wordt aan jouw wensen.

Een manier waarop dit eenvoudig kan worden getest, is door alles op de webpagina te selecteren (CTRL + a / Cmd + a). Doordat alles geselecteerd wordt, is direct te zien welke tekst op afbeeldingen staat en welke in HTML.

Succescriterium 1.4.10 (niveau AA): Dynamisch aanpassen

Content kan zonder verlies van informatie of functionaliteit en zonder te scrollen worden weergegeven in twee dimensies nadat de gebruiker inzoomt.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Content kan zonder verlies van informatie of functionaliteit en zonder te scrollen worden weergegeven in twee dimensies voor:

- Verticaal scrolbare content met een breedte gelijk aan 320 CSS-pixels;
- Horizontaal scrolbare content met een hoogte gelijk aan 256 CSS-pixels;
- Met uitzondering van delen van de content die voor het gebruik of de betekenis een tweedimensionale lay-out vereisen.

320 CSS-pixels zijn gelijk aan een beginbreedte van het weergavekader van 1280 CSS-pixels bij 400% zoom. Voor webcontent die ontworpen is om horizontaal te scrollen (bijv. verticale tekst), zijn de 256 CSS-pixels gelijk aan een beginbreedte van het weergavekader van 1024 CSS-pixels bij 400% zoom.

Voorbeeld van content die een tweedimensionale lay-out vereisen, zijn afbeeldingen, kaarten, schema's, video's, games, presentaties, gegevenstabellen en interfaces waarbij de werkbalken zichtbaar moeten blijven tijdens het manipuleren van de content.

Succescriterium 1.4.11 (niveau AA): Niet-tekstueel contrast

De visuele weergave van componenten en grafische objecten hebben een contrastverhouding van ten minste 3:1 ten opzichte van aangrenzende kleuren.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

De visuele weergave van het volgende heeft een contrastverhouding van ten minste 3:1 ten opzichte van aangrenzende kleuren:

- Componenten van de gebruikersinterface
Visuele informatie die vereist is om componenten van de gebruikersinterface en statussen te identificeren, met uitzondering van inactieve componenten of componenten waarvan de weergave van het component wordt bepaald door de user agent en niet wordt aangepast door de auteur;
- Grafische objecten
Delen van afbeeldingen die vereist zijn om de content te begrijpen, behalve wanneer een specifieke weergave van afbeeldingen essentieel is voor de informatie die wordt overgebracht.

Succescriterium 1.4.12 (niveau AA): Tekstafstand

Bij content die wordt geïmplementeerd met opmaaktalen die regelhoogte, regelafstand en woordafstand ondersteunen, is er geen sprake van verlies van content of functionaliteit wanneer deze worden ingesteld of gewijzigd.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/> bovenaan bij de slider valt de tekst weg in het rode vak, hierdoor is het niet meer helemaal leesbaar. Deze stijlkenmerken zijn van belang voor onder andere mensen met dyslexie, zodat zij de tekst beter kunnen lezen. Er mag dan geen verlies van content zijn.

Uitleg van dit success criterium

Bij content die wordt geïmplementeerd met opmaaktalen die de volgende eigenschappen voor tekststijl ondersteunen, is er geen sprake van verlies van content of functionaliteit wanneer de volgende stijleigenschappen worden ingesteld of gewijzigd:

- Regelhoogte (regelafstand) op ten minste 1,5 keer de lettergrootte;
- Afstand tussen alinea's op ten minste 2 keer de lettergrootte;
- Letterafstand (tracking) op ten minste 0,12 keer de lettergrootte;
- Afstand tussen woorden op ten minste 0,16 keer de lettergrootte.

Uitzondering: Talen en scripts die geen gebruik maken van een of meer van deze eigenschappen voor tekststijl in schriftelijke tekst, kunnen voldoen aan de eisen door alleen gebruik te maken van de eigenschappen die bestaan voor de betreffende combinatie van taal en script.

Succescriterium 1.4.13 (niveau AA): Content bij aanwijzen of focussen

Wanneer door via de muis of toetsenbord focus aanvullende content zichtbaar wordt en vervolgens weer wordt verborgen, gelden specifieke eisen.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/watergebiedsplannen/> staat een afbeelding waar als je er overheen gaat met je muis op bepaalde plaatsen een popup tevoorschijn komt. Deze extra content die dan verschijnt moet volgens dit succescriterium aan drie voorwaarden voldoen, het voldoet nu aan twee voorwaarden. De popups die verschijnen zijn niet 'verbergbaar'. De tekst van de popups van de legenda valt over de content eronder heen en dus moet het mogelijk zijn om de popup te sluiten zonder dat de focus of muis verplaatst wordt. Dit zou bijvoorbeeld moeten kunnen met de Escape toets. De popups zijn wel 'aanwijsbaar'. De muis moet over de popups verplaatst kunnen worden zonder dat de ze sluiten. Dit is het geval. Aan de

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

derde voorwaarde van dit succescriterium 'aanhoudend' wordt ook voldaan. De popup blijft staan, totdat de informatie niet langer geldig is.

Uitleg van dit succescriterium

Wanneer door het aanwijzen met de muisaanwijzer of focussen met het toetsenbord aanvullende content zichtbaar wordt en vervolgens weer wordt verborgen, gelden de volgende zaken:

- Sluiten
Er is een mechanisme beschikbaar waarmee de aanvullende content kan worden gesloten zonder de muisaanwijzer of de toetsenbordfocus te verplaatsen, tenzij de aanvullende content een invoerfout communiceert of andere content niet verbergt of vervangt;
- Aanwijzen
Wanneer door het aanwijzen met de muisaanwijzer aanvullende content zichtbaar wordt, kan de muisaanwijzer over de aanvullende content wordt verplaatst zonder dat deze verdwijnt;
- Aanhouden
De aanvullende content blijft zichtbaar totdat de muisaanwijzer of de toetsenbordfocus wordt verplaatst, de gebruiker de content sluit of de informatie niet langer geldig is.

Uitzondering: De visuele weergave van de aanvullende content wordt beheerd door de user agent en wordt niet aangepast door de auteur.

Een voorbeeld van aanvullende content die wordt beheerd door de user agent is de knopinfo in werkbalken die wordt gemaakt met behulp van het HTML-kenmerk `title`.

Uitleg van dit successcriterium

Aangepast knopinfo, submenu's en andere niet-modale pop-ups die worden weergegeven bij het aanwijzen met de muisaanwijzer of focussen met het toetsenbord, zijn voorbeelden van aanvullende content waarop dit criterium van toepassing is.

Principe 2: Bedienbaar

componenten van de gebruikersinterface en navigatie moeten bedienbaar zijn.

Richtlijn 2.1: Toetsenbordtoegankelijke

Maak alle functionaliteit beschikbaar vanaf een toetsenbord.

Succescriterium 2.1.1 (niveau A): Toetsenbord

Alle functionaliteit van de content is bedienbaar via een toetsenbordinterface zonder dat afzonderlijke toetsaanslagen aan tijd gebonden zijn, behalve als de onderliggende functie een invoer vereist die afhangt van het pad dat de gebruiker aflegt en niet alleen van de eindpunten.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/> zijn de acht klikbare blokjes niet met het toetsenbord te bereiken en dus te bedienen. Deze zijn opgemaakt met div-elementen en kunnen daardoor geen focus ontvangen. De link zelf is verborgen met `display: none`, waardoor het ook door hulpsoftware wordt overgeslagen.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/onderhoud-schouw/schouw/> staan in de tekst woorden onderstreept die als er met de muis overheen wordt gehoverd er extra informatie verschijnt over dit woord. Dit is niet te bereiken met het toetsenbord. Dit komt op meerdere pagina's voor zoals <https://www.hdsr.nl/actueel/nieuws/@102205/najaarsschouw-2019/>

Uitleg van dit succescriterium

Alle functionaliteit op de website dient bediend te kunnen worden met het toetsenbord.

Uitleg van dit success criterium

Dit succescriterium kan getoetst worden door de gehele website alleen te bedienen met het toetsenbord. Gebruik de toetsen 'Tab', 'Enter', 'Spatie' en in sommige gevallen de pijltoetsen (bijvoorbeeld bij keuzerondjes) om door de website te navigeren.

Succescriterium 2.1.2 (niveau A): Geen toetsenbordval

Als de toetsenbordfocus met de toetsenbordinterface verplaatst kan worden naar een component van de pagina, dan kan de focus ook met alleen de toetsenbordinterface weer van dat component weg worden bewogen, en, als er meer nodig is dan de standaard pijl- of tabtoetsen of andere standaard methoden om de focus te verplaatsen, dan wordt de gebruiker geïnformeerd over de manier waarop de focus kan worden verplaatst.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Het mag nooit zo zijn dat een bezoeker "vast" komt te zitten, wanneer hij of zij met het toetsenbord navigeert. Denk bijvoorbeeld aan een menu, waar men niet meer uit kan 'tabben'.

Dit succescriterium kan getoetst worden door de gehele website enkel te bedienen met het toetsenbord. Gebruik de toetsen 'Tab', 'Enter', 'Spatie' en in sommige gevallen de pijltoetsen (bijvoorbeeld bij keuzerondjes in een formulier) om door de website te navigeren.

Succescriterium 2.1.4 (niveau A): Sneltoetsen tekentoets

Wanneer een sneltoets in content wordt geïmplementeerd door alleen letters (inclusief hoofd- kleine letters), interpunctietekens, cijfers of symbolen te gebruiken, kan de sneltoets worden uitgezet of opnieuw worden toegewezen aan bijv. Ctrl of Alt toets.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op onderstaande pagina's staan YouTube video's. Deze video's zijn te bedienen met lettertekens. Bijvoorbeeld de 'k' voor pauze/play en de 'm' voor mute. Het probleem is dat de letter k ook werkt als de toetsenbordfocus op de knop 'Instellingen' staat (of ergens anders in de video). Om deze reden valt de bediening niet onder de uitzondering 'Active only on focus'. Een oplossing is het uitschakelen van deze bediening op de website door de parameter disablekb=1 toe te voegen aan de URI van de video in de embedcode.

Uitleg van dit succescriterium

Wanneer een sneltoets in content wordt geïmplementeerd door alleen letters (inclusief hoofd- kleine letters), interpunctietekens, cijfers of symbolen te gebruiken, geldt ten minste een van de volgende zaken:

- Uitzetten
Er is een mechanisme beschikbaar waarmee de sneltoets kan worden uitgezet;
- Opnieuw toewijzen
Er is een mechanisme beschikbaar om de sneltoets opnieuw toe te wijzen aan één of meerdere niet-afdrukbare tekens (bijv. Ctrl, Alt, enz.);
- Alleen actief bij focus
De sneltoets voor een component van de gebruikersinterface is alleen actief wanneer op dat betreffende component wordt gefocust.

Richtlijn 2.2: Genoeg tijd

Geef gebruikers genoeg tijd om content te lezen en te gebruiken.

Succescriterium 2.2.1 (niveau A): Timing aanpasbaar

Voor elke tijdslimiet die door de content wordt ingesteld geldt ten minste een van de volgende zaken:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Als een bezoeker beperkt de tijd heeft om iets te lezen of de doen op de pagina, dient de mogelijkheid geboden te worden om de tijd uit te zetten, aan te passen (tot ten minste tien keer de standaard tijdperiode) of te verlengen (minstens tien keer). Dit succescriterium is vooral belangrijk voor blinde en cognitief beperkte bezoekers. Let in het bijzonder op:

Formulieren:

Als de sessie binnen een bepaalde tijd verloopt, dient deze te kunnen worden uitgezet, aangepast of verlengd.

Banners, sliders, scrollende content:

Beweging moet kunnen worden gepauzeerd, zodat de bezoeker de tijd heeft om de informatie te lezen / functionaliteit te bedienen.

Refresh:

Voorkom dat de pagina automatisch ververs na een bepaalde tijd.

Dit succescriterium moet in samenhang met Succescriterium 3.2.1 worden beschouwd, dat limieten stelt aan veranderingen van content of context als gevolg van een gebruikersactie.

Succescriterium 2.2.2 (niveau A): Pauzeren, stoppen, verbergen

Voor alle bewegende, knipperende, scrollende of automatisch actualiserende informatie gelden alle volgende zaken:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Bewegende, knipperende, scrollende of automatisch actualiserende content, kan bezoekers afleiden bij het gebruik van de rest van de pagina. Voorkom dit type content of bied de mogelijkheid om de beweging te stoppen of te pauzeren.

Voor eisen gerelateerd aan knipperende of flitsende content zie Richtlijn 2.3.

Richtlijn 2.3: Toevallen

Ontwerp content niet op een manier waarvan bekend is dat die toevallen veroorzaakt.

Succescriterium 2.3.1 (niveau A): Drie flitsen of beneden drempelwaarde

Webpagina's bevatten niets wat meer dan drie keer flitst in enige periode van één seconde of de flits is beneden de algemene flits- en rodeflitsdrempelwaarden.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Voorkom sterk flitsende content. Dit kan epilepsie aanvallen veroorzaken bij sommige bezoekers.

Richtlijn 2.4: Navigeerbaar

Lever manieren om gebruikers te helpen navigeren, content te vinden en te bepalen waar ze zijn.

Succescriterium 2.4.1 (niveau A): Blokken omzeilen

Er is een mechanisme beschikbaar om blokken content die op meerdere webpagina's worden herhaald te omzeilen.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/> zijn skiplinks aanwezig. De bedoeling van dit succescriterium is om blinde mensen en mensen die alleen met het toetsenbord kunnen navigeren (maar wel kunnen zien) te helpen door ze een link helemaal als eerste op een webpagina aan te bieden waarmee ze binnen de pagina direct naar het begin van de unieke content kunnen springen. Dit is hier niet het geval. De skiplinks staan niet als eerste op de pagina en hier zijn nu door de skiplinks meer stappen nodig om bij de unieke content te komen. Ook wordt hierdoor nu niet alle herhalende content overgeslagen, maar alleen het menu.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg ervoor dat blinde bezoekers en toetsenbordgebruikers blokken herhalende content kunnen overslaan, zodat zij direct bij de hoofdcontent kunnen komen. Denk bij blokken herhalende content aan alles dat zich op meerdere pagina's herhaalt: menu's, een zoekveld, logo etc. De beste manier om het overslaan van herhalende content mogelijk te maken, is door bovenaan de pagina een skiplink te bieden die direct naar de hoofdcontent leidt. Zorg ervoor dat de link zichtbaar wordt, wanneer deze met het toetsenbordfocus ontvangt. Zie onze website als voorbeeld: www.accessibility.nl

Succescriterium 2.4.2 (niveau A): Paginatitel

Webpagina's hebben titels die het onderwerp of doel beschrijven.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vast/algemeen/contact/> staat een twitterfeed in een iframe. De pagina in het iframe heeft geen titel. Ook pagina's die door middel van een iframe op een pagina worden getoond moeten een titel hebben. Dit kan door een title-element toe te voegen binnen de head-sectie van het iframe-element. Dit geldt ook voor de twitterfeed in de iframe op pagina <https://www.hdsr.nl/actueel/>.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Alle kantoorbestanden die na 23 september 2018 op een digitaal kanaal worden geplaatst moeten toegankelijk zijn op het moment dat de betreffende website of mobiele app aan de wetgeving moet voldoen. Dat is voor bestaande websites 23 september 2020, websites die ná 23 september 2018 zijn gebouwd dienen al op 23 september 2019 te voldoen. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

Let op: documenten voor actieve administratieve processen dienen altijd toegankelijk te zijn. Denk dan bijvoorbeeld aan een document met een formulier om een paspoort of vergunning aan te vragen.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/inhoud-die-niet-toegankelijk-hoeft-te-zijn/kantoorbestandsformaten>.

Onderstaand PDF document heeft geen titel gekregen in de bestandseigenschappen. De titel is belangrijk omdat dit als eerste wordt voorgelezen door bijvoorbeeld voorleessoftware als het document geopend wordt.

https://www.hdsr.nl/publish/pages/87660/publicatie_kandidatenlijsten_ab2019_destichtserijnlanden.pdf

Onderstaand PDF document heeft wel een titel gekregen, maar deze lijkt niet overeen te komen met de inhoud van het document. De inhoud gaat over een dijkversterking en dat komt niet terug in de titel van het document ("Opzet Bestuurlijke Kick off Centraal Holland").

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

https://www.hdsr.nl/publish/pages/92966/verslag_7e_bijeenkomst_7_april_2019_1.pdf

Uitleg van dit succescriterium

Bied een duidelijke, beschrijvende titel voor webpagina's. Gebruik hiervoor in HTML het title element. Een goede titel is belangrijk voor bezoekers met verschillende beperkingen. Het biedt een belangrijk hulpmiddel bij het navigeren door de website; men weet direct waar een pagina over gaat.

Succescriterium 2.4.3 (niveau A): Focus volgorde

Als een webpagina sequentieel genavigeerd kan worden en de navigatiesequenties hebben invloed op de betekenis of het gebruik, dan krijgen focusbare componenten de focus in de juiste volgorde waardoor betekenis en bedienbaarheid behouden blijft.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/watergebiedsplannen/> staat een afbeelding van een kaart met een legenda. Op de kaart zijn de gebieden aangegeven die in de legenda staan. Als hier doorheen wordt getapt heeft hij geen logische volgorde. Hij gaat eerst een paar gebieden op de kaart af, dan springt hij naar het midden van de legenda (Eiland van Schalkwijk), dan een paar willekeurige namen in de legenda, dan weer naar de kaart, en weer terug naar de legenda. Voor mensen met een motorische beperking die alleen het toetsenbord kunnen gebruiken kan dit verwarrend zijn.

Uitleg van dit success criterium

Zorg dat de tabvolgorde door webpagina's logisch is, wanneer men met het toetsenbord navigeert. Als bijvoorbeeld een lightbox wordt geopend, dient de toetsenbordfocus direct in de lightbox te komen en dient niet uit de lightbox getapt te kunnen worden, voordat deze is afgesloten. Een ander voorbeeld: een knop met 'Meer opties' klapt uit, de opties verschijnen eronder. Als echter verder wordt getapt, is de eerste optie niet het eerstvolgende item dat toetsenbordfocus ontvangt.

Succescriterium 2.4.4 (niveau A): Linkdoel (in context)

Het doel van elke link kan bepaald worden uit enkel de linktekst of uit de linktekst samen met zijn door software bepaalde linkcontext, behalve daar waar het doel van de link een dubbelzinnige betekenis zou kunnen hebben voor gebruikers in het algemeen.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/sterke-lekdijk/> staat een afbeelding 'Sterke Lekdijk' welke ook een link is. Deze link heeft geen linktekst. Dit kan opgelost worden door een tekstalternatief aan de afbeelding te geven en eventuele aanvullende informatie kan in het title-attribuut van de link.

Dit geldt ook voor de afbeelding in het blokje 'Kijk op de Lekdijk'.

Uitleg van dit success criterium

Bied een duidelijke linktekst, die aangeeft waar de link naartoe verwijst. Wees voorzichtig met links als 'klik hier' en 'lees verder'. Deze zijn alleen toegestaan, wanneer de omliggende context voldoende extra toelichting biedt. Denk hierbij aan de zin waar de link in staat of de kolomkop in een tabel. Het beste is echter om de linktekst zelf duidelijk genoeg te maken, zodat een blinde bezoeker direct weet waar een link naartoe verwijst, wanneer hij van link naar link 'springt'.

Succescriterium 2.4.5 (niveau AA): Meerdere manieren

Er is meer dan één manier beschikbaar om een webpagina binnen een verzameling webpagina's te vinden, behalve wanneer de webpagina het resultaat is van, of een stap in, een proces.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg ervoor dat iedere pagina op de website op minstens twee verschillende manieren te bereiken is. Bijvoorbeeld door naast de standaard navigatie tevens een zoekveld of sitemap te bieden. Een uitzondering is een formulier of test die uit meerdere stappen bestaat: de stappen na de eerste pagina hoeven niet op een andere manier bereikbaar te zijn. Dit succescriterium helpt bezoekers met verschillende type beperkingen om content op de website te kunnen vinden.

Succescriterium 2.4.6 (niveau AA): Koppen en labels

Koppen en labels beschrijven het onderwerp of doel.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

De koppen en labels (in een formulier) dienen altijd een goede beschrijving te bieden van het doel of onderwerp. Dit is belangrijk voor bezoekers met

Uitleg van dit success criterium

verschillende beperkingen: goede koppen en labels zijn essentieel om de content (snel) te kunnen begrijpen. Blinde bezoekers kunnen bijvoorbeeld een overzicht opvragen van alle koppen op de pagina en op die manier snel een beeld krijgen van de inhoud.

Voorbeeld: een kop als "Meer informatie" kan een betere beschrijving krijgen. Bijvoorbeeld "Meer informatie over voorleessoftware".

Succescriterium 2.4.7 (niveau AA): Focus zichtbaar

Elke gebruikersinterface die met een toetsenbord te bedienen is, heeft een bedieningswijze waarbij de indicator van de toetsenbordfocus zichtbaar is.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/> zit er voor de link contact nog een onzichtbare link. Deze kan de focus krijgen en dan is de focus niet zichtbaar.

De focus is ook niet zichtbaar als deze op de buttons staat om de slides te activeren.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vergunningen/onderhoud-schouw/schouw/> is de focus niet zichtbaar als deze bij het gedeelte 'Deel deze informatie' in de tekst is. Er staan hier zichtbaar links naar 'Facebook', 'LinkedIn' en 'Twitter' waarop de focus niet zichtbaar is, maar er staan ook onzichtbare links van 'Google+' en 'Whatsapp', waarvan het icoon is verborgen met aria-hidden maar de link zelf niet. Dit komt op meerdere pagina's voor.

Bij Chrome op pagina <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/watergebiedsplannen/> is de focus niet zichtbaar als deze door de kaart heen gaat. Deze is wel zichtbaar bij Firefox, Internet Explorer en Edge.

Uitleg van dit success criterium

Zorg ervoor dat altijd visueel zichtbaar is waar de toetsenbordfocus zich bevindt, wanneer met het toetsenbord wordt genavigeerd.

Dit succes criterium kan getoetst worden door de gehele website enkel te bedienen met het toetsenbord. Gebruik de toetsen 'Tab', 'Enter', 'Spatie' en in sommige gevallen de pijltoetsen (bijvoorbeeld bij keuzerondjes in een formulier) om door de website te navigeren.

Richtlijn 2.5: Inputmodaliteiten

Maak het eenvoudiger voor gebruikers om de functionaliteit te gebruiken met andere inputs dan alleen het toetsenbord.

Succescriterium 2.5.1 (niveau A): Bewegingen aanwijzer

Als gebruik wordt gemaakt van multipoint- of padgebaseerde bewegingen, kunnen deze in principe ook worden bediend worden met een enkele aanwijzer.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Alle functionaliteit waar bij de bediening gebruik wordt gemaakt van multipoint- of padgebaseerde bewegingen, kan worden bediend met een enkele aanwijzer zonder een padgebaseerde beweging, tenzij een multipoint- of padgebaseerde beweging essentieel is.

Uitleg van dit success criterium

Deze eis is van toepassing op webcontent die acties met de aanwijzer interpreteert (dus dit geldt niet voor acties die vereist zijn om de user agent of hulptechnologie te bedienen).

Succescriterium 2.5.2 (niveau A): Annulering aanwijzer

Voor functionaliteit die kan worden bediend met een enkele aanwijzer, gelden diverse beperkingen in het toewijzen aan functies de functies omlaag, afbreken, en ongedaan maken.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Voor functionaliteit die kan worden bediend met een enkele aanwijzer, geldt ten minste een van de volgende zaken:

- Geen gebeurtenis omlaag
De gebeurtenis omlaag van de aanwijzer wordt niet gebruikt om enig onderdeel van de functie uit te voeren;
- Afbreken of ongedaan maken
De functie wordt voltooid door de gebeurtenis omhoog en er is een mechanisme beschikbaar om de functie af te breken voordat deze wordt voltooid of om de functie ongedaan te maken wanneer deze is voltooid;
- Ongedaan maken met gebeurtenis omhoog
Met de gebeurtenis omhoog kan elk resultaat van de voorgaande gebeurtenis omlaag ongedaan worden gemaakt;

Uitleg van dit success criterium

- Essentieel
Het voltooiën van de functie met de gebeurtenis omlaag is essentieel.

Functies die het indrukken van een toets op het toetsenbord of het numeriek toetsenbord nabootsen, worden als essentieel beschouwd.

Deze eis is van toepassing op webcontent die acties met de aanwijzer interpreteert (dus dit geldt niet voor acties die vereist zijn om de user agent of hulptechnologie te bedienen).

Succescriterium 2.5.3 (niveau A): Label in naam

Een component met een label dat tekst of afbeeldingen van tekst bevat, bevat de naam met de tekst die visueel wordt weergegeven.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/sterke-lekdijk/> staat boven aan de pagina een afbeelding 'Sterke Lekdijk' welke ook een link is. Deze heeft geen toegankelijkheidsnaam. Dit is de zichtbare tekst die gebruikers van spraakinvoer kunnen gebruiken om besturingselementen te activeren. Dit geldt ook voor de afbeelding in het blokje 'Kijk op de Lekdijk', deze heeft ook geen toegankelijkheidsnaam.

Uitleg van dit success criterium

Bij componenten van de gebruikersinterface met labels die tekst of afbeeldingen van tekst bevatten, bevat de naam de tekst die visueel wordt weergegeven.

Uitleg van dit success criterium

Een best practice is om de naam te laten beginnen met de tekst van het label.

Succescriterium 2.5.4 (niveau A): Bewegingsactivering

Functionaliteit door middel van beweging van een apparaat of gebruiker, kan in principe ook worden bediend met componenten van de gebruikersinterface.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Functionaliteit die kan worden bediend door de beweging van een apparaat of gebruiker, kan ook worden bediend met componenten van de gebruikersinterface. De reactie op de beweging kan worden uitgeschakeld om onbedoelde activering te voorkomen, behalve wanneer:

- Ondersteunde interface
De beweging wordt gebruikt om de functionaliteit te bedienen via een door toegankelijkheid ondersteunde interface;
- Essentieel
De beweging is essentieel voor de functie en wanneer de reactie op de beweging wordt uitgeschakeld, wordt de activiteit ongeldig.

Principe 3: Begrijpelijk

Informatie en de bediening van de gebruikersinterface moeten begrijpelijk zijn.

Richtlijn 3.1: Leesbaar

Maak tekstcontent leesbaar en begrijpelijk.

Succescriterium 3.1.1 (niveau A): Taal van de pagina

De standaard menselijke taal van elke webpagina kan door software bepaald worden.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Alle kantoorbestanden die na 23 september 2018 op een digitaal kanaal worden geplaatst moeten toegankelijk zijn op het moment dat de betreffende website of mobiele app aan de wetgeving moet voldoen. Dat is voor bestaande websites 23 september 2020, websites die ná 23 september 2018 zijn gebouwd dienen al op 23 september 2019 te voldoen. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

Let op: documenten voor actieve administratieve processen dienen altijd toegankelijk te zijn. Denk dan bijvoorbeeld aan een document met een formulier om een paspoort of vergunning aan te vragen.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/inhoud-die-niet-toegankelijk-hoeft-te-zijn/kantoorbestandsformaten>.

In onderstaand PDF document is de taal van het document niet opgegeven in de bestandseigenschappen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

https://www.hdsr.nl/publish/pages/87660/publicatie_kandidatenlijsten_ab2019_destichtserijnlanden.pdf

Uitleg van dit succescriterium

Geef de belangrijkste taal van pagina's aan, zodat voorleessoftware van blinde bezoekers de informatie op de pagina correct kan voorlezen.

Voor HTML pagina's dient de taal aangegeven te worden met een 'lang' attribuut:
<html lang="nl">

Gebruik op XHTML pagina's zowel het xml:lang als het lang attribuut:
<html xml:lang="nl" lang="nl">

De taalcodes voor veelgebruikte talen: Engels: "en" of "en-US", Duits: "de", Frans: "fr", Fries: "fy". Zie voor overige taalcodes: <http://xml.coverpages.org/iso639a.html>

Succescriterium 3.1.2 (niveau AA): Taal van onderdelen

De menselijke taal van elke passage of zin in de content kan door software bepaald worden, behalve waar het gaat om eigennamen, technische termen, woorden van onbepaalde taal en woorden of zinsdelen die deel zijn gaan uitmaken van het jargon van de onmiddellijk omringende tekst.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/vast/algemeen/contact/> staat een stukje in het Engels. Er is hier geen taalwisseling aangegeven. Nu kan de taal niet door software

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

bepaald worden. Dit wordt nu met een Nederlandse spraakmodule voorgelezen en klinkt dan heel raar.

Uitleg van dit succescriterium

Wanneer ergens een andere taal wordt gebruikt dan de basistaal van de pagina (zie succescriterium 3.1.1), dient hiervoor in de code een taalwisseling te worden aangegeven. Dan kan voorleessoftware van blinde bezoekers die informatie op de juiste manier voorlezen. Het gaat bij dit succescriterium om zinsdelen of zinnen. Voor 1 woord hoeft geen taalwisseling aangegeven worden. Als een heel menu een andere taal heeft, dient hiervoor wel een taalwisseling te worden aangegeven.

Voor HTML pagina's dient de taalwisseling aangegeven te worden met een 'lang' attribuut. Bijvoorbeeld:

```
<p>Hieronder volgt de informatie in het Engels:</p>  
<p lang="en">First, there is...</p>
```

Gebruik op XHTML pagina's zowel het xml:lang als het lang attribuut:

```
<p xml:lang="en" lang="en">First, there is...</p>
```

De taalcodes voor veelgebruikte talen: Engels: "en" of "en-US", Duits: "de", Frans: "fr", Fries: "fy".

Richtlijn 3.2: Voorspelbaar

Maak het uiterlijk en de bediening van webpagina's voorspelbaar.

Succescriterium 3.2.1 (niveau A): Bij focus

Als een component de focus krijgt, dan veroorzaakt dat geen contextwijziging.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg ervoor dat geen grote wijzigingen plaatsvinden, wanneer onderdelen van de interface toetsenbord focus krijgen (dus wanneer er nog niet op wordt geklikt). Denk aan bijvoorbeeld links, knoppen en formulier invoervelden.

Succescriterium 3.2.2 (niveau A): Bij input

Verandering van de instelling van een component van de gebruikersinterface veroorzaakt niet automatisch een contextwijziging tenzij de gebruiker geïnformeerd is over het gedrag vóór het gebruik van dit component.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg ervoor dat geen grote wijzigingen plaatsvinden, wanneer iets ingevoerd of veranderd wordt in een formulier invoerveld.

Voorbeelden van grote wijzigingen: de pagina ververs, er wordt een nieuw venster geopend of de pagina verandert zodanig, dat deze een andere betekenis heeft gekregen.

Succescriterium 3.2.3 (niveau AA): Consistente navigatie

Navigatiemechanismen, die op meerdere webpagina's binnen een verzameling webpagina's herhaald worden, komen elke keer dat ze worden herhaald in dezelfde relatieve volgorde voor, tenzij een verandering wordt geïnitieerd door de gebruiker.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg voor een consistente navigatie: toon menu's, links en zoekvelden die op meerdere pagina's voorkomen altijd op dezelfde plaats.

Succescriterium 3.2.4 (niveau AA): Consistente identificatie

Componenten die dezelfde functionaliteit hebben binnen een verzameling webpagina's worden consistent geïdentificeerd.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Een onderdeel van de interface, dient altijd met dezelfde naam te worden aangeduid. Let er bijvoorbeeld op dat een contactpagina in het menu niet de ene keer 'contact' en de andere keer 'vraag stellen' wordt genoemd.

Richtlijn 3.3: Assistentie bij invoer

Help gebruikers om fouten te vermijden en ze te verbeteren.

Succescriterium 3.3.1 (niveau A): Fout identificatie

Als een invoerfout automatisch ontdekt wordt, dan wordt het onderdeel waar de fout zit geïdentificeerd en de fout wordt tekstueel aan de gebruiker meegedeeld.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg voor goed identificerende foutmeldingen, wanneer een formulier niet kan worden verstuurd. Verwijs tekstueel naar het invoerveld dat niet correct is ingevuld. Vermijd woorden als 'dit veld is verkeerd ingevuld'. Voor blinde bezoekers is het namelijk beter om concreet de naam van het veld te noemen.

Zie voor meer informatie ons artikel over formulieren:

www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/toegankelijke-formulieren-in-webrichtlijnen-2

Succescriterium 3.3.2 (niveau A): Labels of instructies

Als de content gebruikersinvoer vereist, dan worden labels of instructies geleverd.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Bied bij formulier invoervelden duidelijke labels en instructies, zodat het voor alle bezoekers duidelijk is wat ingevuld dient te worden. Instructie dienen zowel voor ziende bezoekers als voor blinde bezoekers te achterhalen zijn.

Zie voor meer informatie ons artikel over formulieren:

www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/toegankelijke-formulieren-in-webrichtlijnen-2

Succescriterium 3.3.3 (niveau AA): Foutsuggestie

Als een invoerfout automatisch ontdekt wordt en suggesties voor verbetering bekend zijn, dan worden de suggesties aan de gebruiker geleverd, tenzij dit de beveiliging of het doel van de content in gevaar zou brengen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Indien mogelijk is het goed om suggesties te bieden, wanneer een formulier verkeerd is ingevuld. Probeer naast een goed identificerende foutmelding (zie succescriterium 3.3.1), dus ook een suggestie ter verbetering te bieden. Dit mag een algemene suggestie zijn.

Bijvoorbeeld: "controleer of het e-mailadres het volgende formaat heeft: naam@domein.nl".

Uitleg van dit successcriterium

Een concretere suggestie: een suggestie als: "bedoelde u de plaats 'Leiden?'", als 'Lieden' is ingevoerd. Hoewel dit heel goed is, hoeven suggesties uiteraard niet altijd zo concreet geboden te worden.

Succescriterium 3.3.4 (niveau AA): Foutpreventie (wettelijk, financieel, gegevens)

Voor webpagina's die wettelijke verplichtingen of financiële transacties voor de gebruiker uitvoeren, die, door de gebruiker te beheren gegevens in gegevensopslagplaatsen verwijderen of wijzigen, of die antwoorden van de gebruiker verzenden, geldt ten minste één van de volgende zaken:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit successcriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit successcriterium

Zorg voor foutpreventie bij formulieren voor wettelijke verplichtingen, financiële transacties, het aanpassen van persoonsgegevens in een database of het doorgeven van testuitslagen. Bied gebruikers bijvoorbeeld voor het uiteindelijke versturen van zo'n formulier de mogelijkheid om de gegevens te controleren en aan te passen.

Principe 4: Robuust

Content moet voldoende robuust zijn om betrouwbaar geïnterpreteerd te kunnen worden door een breed scala van user agents, met inbegrip van hulptechnologieën

Richtlijn 4.1: Compatibel

Maximaliseer compatibiliteit met huidige en toekomstige user agents, met inbegrip van hulptechnologieën.

Succescriterium 4.1.1 (niveau A): Parsen

In content die geïmplementeerd is met opmaaktalen hebben elementen volledige begin- en eindtags, zijn elementen genest volgens hun specificatie, bevatten elementen geen dubbele attributen en zijn alle ID's uniek, behalve waar de specificatie deze eigenschappen toelaat.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Webpagina's moeten kunnen parsen. Oftewel, de pagina mag geen grammaticale fouten bevatten. Er wordt gecontroleerd op:

- Volledige en correcte begin- en eindtags. Bijvoorbeeld: `<td>tekst</td>`
- Elementen dienen op het juiste niveau (de juiste plaats) weer te worden afgesloten. Een fout voorbeeld: `<ul><li>lijstitem</ul></li>`

Uitleg van dit success criterium

In bovenstaande voorbeeld had `</li>` gebruikt moeten worden vóór `</ul>`

- Gebruik geen dubbele attributen. Bijvoorbeeld: `<img title="tekst" title="tekst" />`
- Zorg ervoor dat de waarden van id attributen uniek zijn voor die pagina. Op 1 pagina mag een id-waarde dus slechts 1 keer voorkomen.

We raden aan om pagina's te valideren. Hierbij wordt op meer zaken gecontroleerd dan voor dit succes criterium vereist is. Als een pagina valideert, kan in ieder geval met zekerheid gesteld worden dat de hierboven genoemde problemen niet voorkomen. De officiële W3C validator: validator.w3.org.

Het is ook mogelijk om meerdere webpagina's tegelijkertijd in een keer te valideren. Zie hiervoor: www.htmlhelp.com/tools/validator/batch

Succescriterium 4.1.2 (niveau A): Naam, rol, waarde

Voor alle componenten van de gebruikersinterface (inclusief, maar niet uitsluitend voor formulierelementen, links en door scripts gegenereerde componenten), kunnen de naam (name) en rol (role), door software bepaald worden; toestanden (states), eigenschappen (properties) en waarden (values) die door de gebruiker ingesteld kunnen worden kunnen door software bepaald worden; en kennisgeving van veranderingen in deze items is beschikbaar voor user agents, met inbegrip van hulptechnologieën.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/> staan acht interactieve componenten (de blokken "Actueel & vacatures", enz.) die alleen met de muis te bedienen zijn. Hiervan is de rol niet door software te bepalen, waardoor het ook niet te bedienen is met het toetsenbord.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/sterke-lekdijk/> staat boven aan de pagina een afbeelding 'Sterke Lekdijk' welke ook een link is, waarvan de naam niet door software bepaald kan worden.

Dit geldt ook voor de afbeelding in het blokje 'Kijk op de Lekdijk', deze heeft ook geen door software te bepalen naam.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg ervoor dat de naam en rol van onderdelen van de interface door software te begrijpen zijn. Zo is bijvoorbeeld bij `<a href="http://www.accessibility.nl">Homepage Accessibility</a>` de rol: link en de naam: 'Homepage Accessibility'. Wanneer echter een afbeelding wordt gebruikt (met JavaScript klikbaar gemaakt) in plaats van een "`<a href=...`", zou de rol niet te achterhalen zijn door software en kan bijvoorbeeld aan blinde bezoekers niet worden voorgelezen dat het hier een link betreft.

Voor formulier invoervelden dienen ook de toestanden, eigenschappen en/of waarden door software bepaald te kunnen worden. Dit kan verkeerd gaan, wanneer JavaScript op een foutieve manier wordt toepast.

Meer informatie over het aangeven van de naam, rol, waarde en toestand van HTML elementen: www.w3.org/TR/2012/NOTE-WCAG20-TECHS-20120103/H91

Succescriterium 4.1.3 (niveau AA): Statusberichten

In content kunnen statusberichten door software worden bepaald met behulp van rol of eigenschappen, zodat de berichten aan de gebruiker getoond kunnen worden zonder dat deze de focus krijgen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

In content die is geïmplementeerd met opmaaktalen kunnen statusberichten door software worden bepaald met behulp van rol (role) of eigenschappen (properties), zodat hulptechnologieën de berichten aan de gebruiker kunnen laten zien zonder dat ze de focus krijgen.

Bijlage: Pagina's in de steekproef van het onderzoek

- <https://www.hdsr.nl/>
- <https://www.hdsr.nl/vast/algemeen/contact/>
- <https://www.hdsr.nl/vast/algemeen/contact/contactformulier/>
- https://www.hdsr.nl/vast/zoeken/?zoeken_term=kroosslurper
- <https://www.hdsr.nl/paginabestaatniet>
- <https://www.hdsr.nl/vergunningen/onderhoud-schouw/schouw/>
- <https://www.hdsr.nl/werk/>
- <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/sterke-lekdijk/>
- <https://www.hdsr.nl/werk/werkgebied/>
- [https://www.hdsr.nl/vergunningen/zoek-activiteiten/
#&ajax=true&mode=zoek&zoeken_term=&zoeken_methode=&zoeken_bereik=&zoeken_sorterin](https://www.hdsr.nl/vergunningen/zoek-activiteiten/#&ajax=true&mode=zoek&zoeken_term=&zoeken_methode=&zoeken_bereik=&zoeken_sorterin)
- <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/watergebiedsplannen/>
- <https://www.hdsr.nl/melding/>
- <https://www.hdsr.nl/vergunningen/onderhoud-schouw/onderhoudstips/>
- <https://www.hdsr.nl/actueel/>
- [https://www.hdsr.nl/publish/pages/87660/
publicatie_kandidatenlijsten_ab2019_destichtserijnlanden.pdf](https://www.hdsr.nl/publish/pages/87660/publicatie_kandidatenlijsten_ab2019_destichtserijnlanden.pdf)
- [https://www.hdsr.nl/publish/pages/92966/
verslag_7e_bijeenkomst_7_april_2019_1.pdf](https://www.hdsr.nl/publish/pages/92966/verslag_7e_bijeenkomst_7_april_2019_1.pdf)
- <https://www.hdsr.nl/werk/leren-water/excursies/>
- <https://www.hdsr.nl/vergunningen/>
- <https://www.hdsr.nl/actueel/nieuws/@102205/najaarschouw-2019/>
- <https://www.hdsr.nl/vast/algemeen/contact/proclaimer/>